

Barışı bir kral mı yoksa bir çocuk mu kurabilir?

Küçük Cadı Şeroks'un üçüncü kitabı on üç yıl sonra okurla buluştu. Aslı Der: Çocuklar zaten her yerde yok sayılıyor. Edebiyat gibi bir alanda onların doğru soruyu sorabilmeleri son derece önemli.

HALİL TÜRKDEN
halilturkden@gmail.com

Dünyanın en büyük çocuk ve gençlik kitapları organizasyonu olan Uluslararası Çocuk Kitapları Kurulu'nun 2010 Onur Listesi'nde yer alan, Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği'nin (ÇGYD) 2007 En İyi Çocuk Romanı ödülünü alan Aslı Der, altıncı kitabı **Barış Odaları**'yla okurlarla buluştu. **Günışığı Kitaplığı**'ndan çıkan "Küçük Cadı Şeroks Dizisi"nin ilk kitabı olan **Küçük Cadı Şeroks** 2001 yılında, ikinci kitap **Büyük Tuzak** da 2007 yılında çocuk okurları fantastik bir yolculuğa çıkarmıştı. Dizinin ilk kitabının üzerinden on üç yıl geçti ve üçüncü kitap **Barış Odaları**'yla kahramanımız Şeroks'un yine macera dolu dünyasına tanık oluyoruz. Aslı Der'in ilk kitabında naif bir fantastik çocuk romanı tadı almıştık, ikinci kitaptaysa anadilin insan yaşamındaki önemi gibi ciddi bir meseleyi Şeroks'un dünyasında izledik. Dizinin son kitabı **Barış Odaları**, bir çocuğun barış için üretebileceği çözümleri, iletişimin önemini ve her yaşta okuru sarsacak metaforları harındırıyor.

Şeroks hayranları, **Barış Odaları**'nın heyecanını yaşarken, biz de Aslı Der'le konuştuk.

Çocuk ve gençlik edebiyatında yazmak neden önemli?

Çocukların ve gençlerin henüz önyargıların, toplumsal dayatmaların kısılcasına takılmamış, daha özgür ve daha çok sorgulayan okurlar olduklarını düşünüyorum. Bu açıdan çocuk ve gençlik edebiyatı özel bir alan benim için. Ayrıca, kitaplarla büyümeydim bambaşka bir insan olurum. Her çocuğun ve gencin sancılı büyüme yıllarında kitapların sıkı dostluğuna gereksinimi olduğuna inanıyorum.

Aldığımız felsefe eğitimiyle çocukları çıkardığınız fantastik yolculuğun bir ilişkisi var mı?

Felsefe ezelden beri fazlasıyla kuramsal, anlaşılmaz, zor ve yaşamın çok dışında bir alan gibi gösteriliyor. Felsefe, insanın yaşamına doğrudan dahil olabilir. Düşünülenin aksine, dünyayı birey için de, toplum için de anlaşılır ve daha özgür bir yer kılabilir. Bunu yapabilmeyenin en iyi yollarından biri de sanattır, edebiyattır. Örneğin,

Fotoğraf: DENİZ TOPRAK

ben hep bitirdiğim kitapların kahramanlarına, kurgusuna, mekânına ve sonuna, "Ben olsam nasıl yazardım?" sorusuyla yaklaşırdım. Felsefe zaten başlı başına bir yolculukken, edebiyat eserinin çocuğa böyle bir yoldaşlık etmesi muazzam bir şey.

Fantastik edebiyatın çocuklar tarafından da okunuyor olmasının anlamı nedir?

Çocuklar zaten hayatın her noktasında didaktik, kurallarla örülmüş ve katı bir sistemle karşı karşıya kalıyorlar. Onların sorgulama ve merak dünyasını düşündüğümde, sonu olmayan bir çizgi görüyorum. Fantastik edebiyat sayesinde, höylesine uçsuz bucaksız bir hayal dünyasını zedelemek yerine onlara sorgulamayı, soru sormayı ve bir sonraki adımda ne olacağını kurulatmayı başarabiliriz.

Bilgi birikimi ve bilgelik dolu bir masal dünyası var önümüzde. Buna rağmen didaktik bir dilden uzaksınız, neye yormalı bunu?

Aslında konu ve karakterler itibarıyla didaktik bir dile dönüşebirdi ama olmadı. Çünkü edebiyatın ve felsefenin çocuğa eşlik edişi her örnekte aynı mesafede durmayabilir. Böylesine bir çağda, bilginin çok basit ve hızlı bir biçimde elde edilip tüketilebileceği bir ortamda bizim işimiz, çocuğa "nasıl" ve "niçin" sorularını sordurabilmektir. Çocuklar zaten her yerde yok sayılıyor,

onları sıkı ve üzen uygulamalara maruz kalıyorlar. Edebiyat gibi bir alanda onların doğru soruyu sorup yamsal pratiklerini sorgulayabilmeleri ve doğru dili kurabilmeleri son derece önemli.

Çizere ivme kazandıran en önemli unsur metindir. Huban Korman'la Şeroks dizisinin üç kitabında da beraberiniz...

Huban Korman'ın çizimleri sonrasında ortaya çıkan karakterlerle karşılaşınca tam anlamıyla büyülenmişim. Yazarken hiç tahmin bile etmediğim bir Prenses Hortim yarattı mesela. Onun çizimlerine, görüşüne ve uyumumuza hep güvendim. Zaten bu alanda Türkiye'nin en önemli isimlerinden biri olduğunu biliyoruz, Şeroks'u bugüne getiren isimlerden biri de odur.

Çocuk ve gençlik edebiyatının genel karnesi ne durumda? Eksikler, engeller, vb. gibi...

Çocukların daha iyiye ulaşması için daha çok okumak, yazmak ve araştırmak gerek. Onlara daha iyi ve daha kaliteli olanı sunabilmek için üretmek durumundayız. Edebiyat onların özgürleşmesinde ve özgürlüğü düşüncelerinde önemli bir adım. Bu nedenle, onlara keyifli bir yolculuk sunmalı, onları rahat bırakmalıyız.

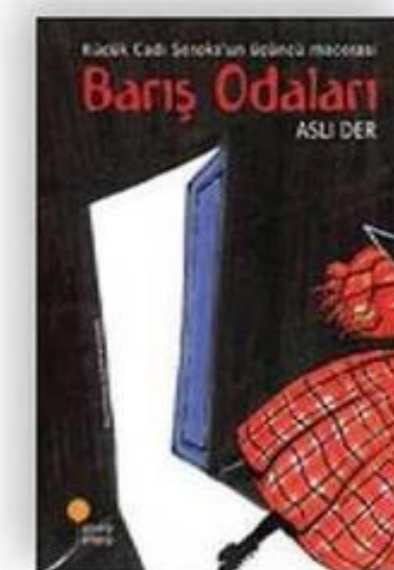
İlk iki kitap gibi, Barış Odaları da toplumsal bir gerçekliği çocuğa aktarma derdinde. Fantastiğin içinde bunu

yapabilmek nasıl hissettiriyor?

İlk kitap Küçük Cadı Şeroks'ta okurun dış dünyayı unutup karakterlerin dünyasına girmesini ve bu büyüdü dünyada düşünmesini amaçlamıştım. Büyük Tuzak'ta anadilin yaşamımızı ne ölçüde etkilediği, biçimlendirdiği ve kişinin iletişimini yitirdiğinde toplumdaki nasıl soyutlandığını, yok olmaya başladığını hissettirmeye çalıştım. Bireyin hayatta ilk sarıldığı birkaç şeyden biridir anadil. Onun kaybı birçok şeyin yitirilmesi ve eksikliği demektir. Barış Odaları diğerlerine göre daha keskin bir kitap. Barışın, uzlaşmanın ve iletişimin insan hayatındaki önemini vurguluyor bu kitap. Ayrıca, bugünün iktidarlarına bakıldığında, sorunların çözümlerinin aslında basit kavramları anlamaktan geçtiğini görebiliriz. Hele ki "barış" ve "çözüm" gibi tartışmalı kavramları basitleştirmek, anlamak ve uygulayabilmek adına Barış Odaları'nın anlamlı bir rehber olduğunu düşünüyorum.

Kitaptaki "barış odaları" ve "kuyu" metaforlarının çocuk okurlardaki etkisi merak uyandırıcı...

Kuyu, sorgulamadan kabul ettiğimiz, çoğunlukla iktidarın, güç sahiplerinin bize dayattığı tüm uygulamalar, düşünceler, inanışlar. Başlangıcı iyi niyetle bile olsa ki kitabımda böyle, sorgulamadan kabul ettiğimiz her şeyin başımıza günün birinde dert açacağına simgesi. Barış odalarıysa akıl yürütmenin, iletişimin, yani insana ait dertlerin ancak insanla çözüleceğinin göstergesi olarak var kitabımda. Okurun şunu hissetmesi harika olur elbette: Kendilerini her konuda ifade edebilme hakları var ve bu hak her zaman, her konuda olmalı. Konuşarak anlaşmayı, vicdanın sesine her zaman kulak vermeyi akıllarından geçirirlerse ne mutlu bana. Hepimizin, her yaşta buna ihtiyacı var.

BARİŞ ODALARI
Küçük Cadı Şeroks'un
Üçüncü Macerası
Aslı Der
Günışığı Kitaplığı
2014, 208 sayfa, 13 TL.